

'Europa: doelstelling, doelgroep en boodschap tegelijk'

Jacobs is als rechtgeaarde Rotterdammer gegrepen door het regeringssmotto 'geen woorden maar daden'. Natuurlijk moet daar over gecommuniceerd worden, al is het maar omdat dit nu eenmaal gemakkelijker is dan fraai geformuleerde beleidsvoornemens. Tegen dat licht plaatst Jacobs de komst van EMU en euro. Heeft de overheid daarbij in communicatief opzicht voldoende gepresteerd? In 1996 geeft Jacobs een onvoldoende. Over EMU en euro is inmiddels meer helderheid. Doet de overheid het nu beter?

Ook in 1996 wist Jacobs het zeker. Binnen niet afzienbare tijd zal de Nederlandse spaarpot niet meer zijn wat het is geweest: de vet-rinkelende guldens en rijksdaalders maken plaats voor ijle euro-klanken. Het hele Bargoense rekenstelsel van joetjes, ruggen en geeltjes kan uit de Van Dale worden geschrapt. Op de markt is een gulden geen daalder meer waard, maar nog minder dan een halve euro. Want die komt, dat staat vast. En het gaat niet alleen om die andere munt, dat is slechts een uitvloeisel van de geïntegreerde Europese geld- en kapitaalmarkt. Nederland wordt daardoor ineens een kleine provincie in een geld- en kapitaalmarkt die achttien keer zo groot is als de onze, rekent Jacobs ons voor. Voor bedrijven is het dus zeer noodzakelijk dat zij terdege bekijken wat de gevolgen kunnen zijn. In 1996 blijkt uit een enquête dat maar liefst 57,3% van de ondernemers zegt te weinig informatie te hebben om zich voor te kunnen bereiden. Een schone taak dus voor de overheid, zeker in een sfeer waarin twijfels bestaan over de voordelen.

EMU veel meer dan geld

Een terecht punt van Jacobs. Ook nu EMU en euro 'the point of no return' ruimschoots gepasseerd zijn, speelt in de discussies met zekere regelmaat weer de eeuwige vraag 'wat levert het op'. Recent nog haalde prof. dr. L. van Leeuwen in zijn co-referaat Presterende gemeenten in Europees perspectief voorgoed de angel uit die discussie. In zijn warme inleiding vertelt hij hoe zeer hij en zijn familie onder de verschrikkingen van de Tweede Oorlog hebben geleden. Een oorlog die het zoveelste conflict was in een Europa vol tegenstellingen. Firenze in het groot en de gevolgen navenant. Machiavelli zou Van Leeuwen aan de borst hebben gedrukt. Al dat gemier en gereken, over iets waar Machiavelli onschatbare waarde aan toedichtte: stabiliteit. Ook signaleert Jacobs wel een zeer broos draagvlak voor de EMU en euro. De fysieke grenzen vallen weliswaar weg, maar daarmee wordt niet automatisch het blikveld van de burgers verruimd. Burgers verwachten goede informatie van hun overheid. Nu – twee jaar later – lacht de televisie ons regelmatig toe dat de euro eraan komt. Banken starten hun voorlichtingsoffensieven. Verzekeraars en pensioenfondsen, de financiële dienstverlening laat haar klanten niet in het ongewisse. Terecht dat Jacobs twee jaar geleden aan een zeer plekje peuterde.

Vlekkeloze invoering

Jacobs probeert de centrale boodschap te formuleren. Wat daarin opvalt, is dat hij vooral benadrukt wat er feitelijk gebeurt: de invoering van de euro met alle gevolgen van dien. Hij noemt niet de morele winst die de EMU betekent. In de lezing van Melkert komen we dat wel tegen, maar dan in verband met de vermeende incidentenjournalistiek rond de top in Amsterdam. De vraag is of het zin zou hebben gehad in de berichtgeving rond EMU en euro meer aandacht te claimen voor de eenwording in historisch perspectief. Zou het enthousiasme voor een verenigd Europa dan groter zijn geweest Het blijft raden.

Jacobs vraagt tenslotte om duidelijke afspraken over de invoering van de euro. Dat is nodig om de invoering ordentelijk te laten verlopen. Nu langzamerhand enige concrete scenario's passeren wordt steeds duidelijker dat ook hier de waarschuwend vinger van Jacobs op zijn plaats was. De Nederlandse Bank piept. In één dag de hele detailhandel van nieuw geld voorzien is een logistieke krachttoer die onmogelijk verricht kan worden. De detailhandel piept. Een week lang twee geldvoorraden aanhouden, in euro's en guldens, en tegelijkertijd wisselkantoor spelen voor de Nederlandse Bank is duidelijk te veel gevraagd. Jacobs heeft ons gewaarschuwd.